

MOLA Ara verme süresinin çocuğun protestoları nedeniyle sona erdirilmemesine dikkat edilmelidir. Bunun gerçekleşmesi halinde çocuğun şiddet davranışları da ödüllendirilmiş olur. Çocuk bu tekniğin gerçekleştiği sınıfta karmaşaya neden olduysa, sınıftan ayrılmadan önce eski haline döndürmekte fayda vardır. Eğer planladığınız gibi uygulayabiliyorsanız, mola iki hafta kadar süreyle her istenmeyen davranıştan sonra uygulamaya devam edin Mola süresi çok uzun tutulmamalıdır. Mola alanının pekiştirici özelliği olmamalıdır. Mola saldırgan çocuklar için etkili olabilirken içine kapanık çocuklar için kullanılmamalıdır

SENİ NEDEN ÇIKARDIĞIMI ANLADIN MI? KONTROL TEKNİĞİ

Seni neden çıkardığımı anladın mı?Yaptığın davranış hakkında ne düşünüyorsun?Bu davranışı tekrar etmemek için nelere dikkat etmelisin?

ALTERNATİF DAVRANIŞ BELİRLEME

Yapılan yanlış davranışın yerine kabul edilebilir yeni bir davranış önermek Örn; Duvarı boyamak yerine kağıda güzel bir resim yapmasını sağlamak

CEZA KULLANIMI Ceza, bireye istemediği bir şeyin verilmesi, istediği bir şeyin elinden alınması ya da verilmemesidir. Unutulmaması gereken nokta cezanın istenmeyen davranış ortaya çıktıktan sonra verildiği ve amacının istenmeyen davranışı önlemek olmasıdır. Ceza verilen davranış tekrarlanmadığı zaman hemen ödüllendirilmelidir.

CEZANIN BAZI OLUMSUZLUKLARI VARDIR

Ceza, davranışı azaltmaz, sadece baskılar. Yani cezanın varlığında ortaya çıkmasını engeller. İyi ve haklı nedenlere dayanmayan ceza başka davranış sorunlarına yol açar. (Korku, kaygı ve saldırganlık gibi). Ceza, uygun davranışın ne olduğuna ilişkin bir ipucu sağlamaz. Ceza veren kişinin saldırganlığı ceza alan ve bunu izleyen çocuklar için olumsuz bir modeldir. Ceza, cezalandırılan çocukta dargınlık ve içe kapanma gibi olumsuz sonuçlara yol açabilir. Ceza, olumlu iletişim kurma fırsatlarını engeller. Ceza, güçlünün haklı olduğu imajı yaratabilir.

Önemli olan cezayı doğru koşullarda uygulamaktır. Etkili bir ceza, öğreticiyi olumsuz davranışları yapmaktan alıkoyabilir.ÖRNEĞİN İstenmeyen davranış olan küfürlü konuşma karşılığında 5/10 dakika koridorda bekleme gibi.Ceza, özellikle bilerek yapılan olumsuz davranışların yerleşmesini engellemek açısından yararlıdır.Olumsuz etkileri nedeniyle ceza, mümkün olduğunca az kullanılmalıdır.Verilen cezaların fiziksel ceza olmaması ve kişiliğine zarar vermemesi gerekir.

ÇOCUĞUN OLUMLU DAVRANIŞINI ARTIRMA

Çocuk istenen davranışı yapmaya başladığı zaman onun bu davranışa devam etmesi yönünde pekiştirici sözler söyleyin.

İYİ DAVRANIŞLARI ÖVÜN Beklediğiniz biraz yakın olan davranışları bile övün. Ufak şeylerle başlayın; Verilen bir işi doğru yapma, yemeğinin büyük bir kısmını yeme, saldırgan davranışlarda azalma gibi davranış doğru olarak her tekrarlanışta övgünüzü belirtmekten çekinmeyin. Açık ve anlaşılabilir konuşun. Böylece çocuk, hangi davranışının ne sebeple övgü aldığını anlayabilsin ve tekrarlama isteği duysun; Örneğin: “Bu ders pek usluydın.” yerine, “Bu dersi ilgiyle dinlediğin ve arkadaşına vurmadığın için teşekkür ederim.

ÇOCUKLA KONUŞURKEN OLUMLU KELİMELER KULLANIN 😊

ÇOCUKLARDA OLUMLU DAVRANIŞ GELİŞTİRME

Öğretmenler okuldaki eğitim sürecinde öğrencilerin akademik gelişimlerine yardım ederken, aynı zamanda onların sosyal becerilerini de geliştirmeye çalışmalı ve sergiledikleri olumlu davranışları teşvik etmelidirler

OKUL REHBERLİK SERVİSİ

OLUMSUZ DAVRANIŞLAR ORTAYA ÇIKMADAN ÖNCE

Kuralları, kurallara uyulmadığı zaman sonuçlarını,uyulduğunda ise alacağı ödülleri ona anlatın.

Kurallarının Oluşturulması

Öğrencinize, ondan beklediğiniz davranışları çok net biçimde ifade edin. Çocuklar kuralların oluşturulması sürecine ne kadar çok katılırsa, kurallara da o kadar uyarlar. Kurallar AÇIK, KISA, NET olmalı ve **KARARLILIKLA** ifade edilmelidir 'SINIFTA TOP OYNAMANI İSTEMİYORUM'.

Kuralların sayısı mümkün olduğunca az olmalıdır. Çocuğun yaş ve sınıf düzeyine göre artırılıp azaltılabilir. Kurallar, resim ya da şekillerle birlikte sunulmalıdır. Resim ve şekillerle desteklenen kurallar sınıfın görünür uygun bir yerine asılabilir.

KURALLARIN ÖĞRETİLMESİ

Kuralların etkili olabilmesi, çocuğun bu kuralları doğru bir biçimde anlamasına ve bu kurallara uymasına bağlıdır.

- Aşama 1- Söyleme
  - Aşama 2- Gösterme
  - Aşama 3- Kontrol ve Yeniden Gösterme
- Kuralların Uygulanması ve İzlenmesi
- Tutarlı Davranmak
  - Model Olmak
  - Sık Sık Kuralları Hatırlatmak
  - Kurallar belirlenirken, kuralların ihlali durumunda uygulanacak yaptırımları da kararlaştırmak önemlidir.

İSTENMEYEN DAVRANIŞ SONRASINDA GÖSTERİLEBİLECEK CAYDIRICI TEPKİLER

GÖRMEZDEN GELME Yaptığı olumsuz davranışları ön plana çıkarmak yerine olumlu davranışlara odaklanmak için bu teknikten yararlanır. Görmezden gelme özellikle dikkat çekmeye yönelik davranışlarda çok etkili olabilir. Çocuk olumsuz davranışın tepkiye neden olmadığını gördükçe bu davranışı yapmaktan vazgeçebilir. Çocukla fiziksel olarak ilgilenmek zorunda kalsanız bile göz kontağı kurmamaya, konuşmamaya dikkat edin.

KESİN BİR "HAYIR" Eğer sert ve kararlı bir şekilde "Hayır" dersiniz ve çocuk yapmakta olduğu yaramazlığa ara verirse, hemen başka bir şeyle ilgilenmesini sağlayın. "Hayır"ı tekrarlamaktan kaçının, çok duymak duyarsızlığa yol açar.

SÖZEL UYARI Çocuğa yanlışını düzeltme şansı tanıyın. "Az önce ne konuşmuştuk?" ya da "Boyama yaparken kuralımız neydi?" gibi... Böyle bir uyarı en azından, çocuğa yaptığını tekrar değeriendirme fırsatı verir.

TEPKİNİN BEDELİ Tepkinin bedeli, uygun olmayan davranışı izleyen biçimde, elde ettiği ödüllerin (yıldız, gülen yüz v.b) geri alınmasıdır. Örnek: Hafta sonu sinema etkinliğini iptal etme,

MOLA Mola uygulamasında çocuk, istenmeyen davranışı yaptıktan hemen sonra yaklaşık 5 dakika gibi kısa bir süreliğine, bulunduğu ortamdan çıkartılarak yalnız bırakılır. Çocuğa neden dışarı çıkarıldığı söylenir ve Örn:” Sanırım her ikimizin de biraz sakinleşmek için zamana ihtiyacımız var. Beni koridorda bekle, beş dakika sonra konuşalım” denilebilir. Bu süreden sonra çocuğun yaptığı yanlışı anlayıp anlamadığı kontrol edilir.

